

Wioletta Żórawska

BIELSKI NORWID

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
Wstęp	9
Część pierwsza <i>Kampania promocyjna postaci</i> <i>– kandydata na patrona szkoły</i>	13
1.1. Pojęcie kampanii promocyjnej	13
1.2. Projekt kampanii promocyjnej Cypriana Norwida na patrona Gimnazjum w Bielsku	15
1.2.1. Tło i podłoże problemu	15
1.2.2. Strategia działania	16
1.2.3. Harmonogram i opis działań	19
1.3. Wybory Patrona	32
1.4. Mass media w kampanii informacyjnej	33
1.4.1. Prasa lokalna	34
1.4.2. Radio	40
1.4.3. Telewizja	44
1.4.4. Film video	49
1.4.5. Płyta kompaktowa	50
1.4.6. Internet	50
Część druga <i>Ważniejsze wypowiedzi o Norwidzie</i>	52
2.1. Dramatyczna aktualność Cypriana Norwida <i>prof. dr hab. Zbigniew Sudolski</i>	52
2.2. Cyprian Kamil Norwid – twórca i teoretyk sztuki <i>mgr Danuta Rychlewska</i>	61
2.3. Interpretacja wiersza C. K. Norwida „Moja piosnka” [II] <i>Sylwester Dziembowski</i>	67
2.4. Przemówienie na szkolną akademię z okazji 180. rocznicy urodzin Cypriana Kamila Norwida <i>Bartosz Kruszewski</i>	70
Część trzecia <i>Twórczość młodzieży Gimnazjum w Bielsku</i>	75
3.1. Stowarzyszenie Młodych Poetów im. Cypriana Kamila Norwida w Gimnazjum w Bielsku	75
3.2. Wiersze członków Stowarzyszenia Młodych Poetów im. Cypriana Kamila Norwida w Gimnazjum w Bielsku	79

Część czwarta	Scenariusze uroczystości.....	90
4.1.	Rok Norwida w Bielsku	90
4.2.	Program poetycko-muzyczny „Piękno na to jest, by zachwycąło...”	95
4.3.	Uroczystość „Norwid patronem gimnazjum”	99
Posłowie		109
Wykaz ważniejszych źródeł		111
Aneks		113
1.	Gmina Bielsk – podstawowe dane	113
2.	Harmonogram działań – tabela	120
3.	Ilustracje	121
4.	Wykaz zamieszczonych ilustracji	143

PRZEDMOWA

Spośród naszych wielkich narodowych wieszczów XIX stulecia chyba właśnie Norwid ma nam dziś do powiedzenia najwięcej, zdaje się być najbardziej i najwszechstronniej aktualny. Może być ważny zwłaszcza dla tych, którzy nie mają ochoty „Prawdom kazać, by za drzwiami stały” i dla tych, którzy dostrzegają, że dzisiejszej Polsce i dzisiejszemu światu bardzo daleko do doskonałości i do ideału, dla tych, którzy gotowi są podjąć trud przekształceń dla przyszłości (bo „nie skończona jeszcze dziejów praca”). Norwid jest więc dla tych, którzy mają dość rozumu i dość odwagi, by nad kult martyrologii przedłożyć kult twórczej myśli i heroizmu codziennej pracy. Dla ludzi ambitnych, ale ambitnych szlachetnie – odróżniających „bożka – sukces” od prawdziwego zwycięstwa, „gwar” od „gromu dziejów”, z dystansem odnoszących się do krzykliwych „puzonów sławy”. Dla tych, którzy nie godzą się na nacjonalizmy i ksenofobie, bo trzeba „być ponad – narodowym, aby być narodowym”. Dla gotowych przedzierać się z wysiłkiem i trudem przez formę, przez wiersz, przez słowo. Tych, co zarzucali mu niejasność poeta pytał: „czy świecę zapalałeś sam? Czy sługa ci zawsze pokojowy niósł światłość?” Norwid jest więc dla tych, którzy, jak on sam chcą zadawać kłam stereotypowi, że Polak myśli późno, a działa płytko, że Polska to kraj ludzi nawykłych „do czytań łatwych i pisań lekko-myślnych”, kraj „gdzie każdy czyn za wcześnie wschodzi, ale książka każda za późno!” ...

Wioletta Żórawska, miłośniczka Norwida, pedagog i działacz społeczny, potrafiła swym umiłowaniem poezji Norwida zarazić otoczenie i przekształcić to umiłowanie w ważki ruch umysłowy w swej lokalnej społeczności.

Potrafiła też ten ruch wokół Norwida w swej gminie i w swej szkole interesująco opisać, potrafiła swe doświadczenie pedagogiczne i organizacyjne ciekawie uogólnić. Jest ta książka ważnym dokumentem życia społecznego Mazowsza naszych dni – ale jest też dobrym poradnikiem działania społecznikowskiego, którego nigdy za wiele.

Grzegorz Wiśniewski
Instytut im. Adama Mickiewicza w Warszawie

WSTĘP

Moim kandydatem na patrona Gimnazjum w Bielsku był Norwid. Uzasadniam to tak samo jak felietonista. (...) *kandydatem na patrona nadchodzących czasów byłby dla mnie Cyprian Kamil Norwid. (...) W sumie Norwid jawi się jako osobowość uniwersalna, łącząca w sobie wszelkie możliwe aspekty i oczekiwania.*¹

W roku 2001 przypadła 180. rocznica urodzin Cypriana Kamila Norwida, dlatego w Polsce obchodzono uroczyste Rok Norwidowski.

Powołano Komitet Inicjatywny Obchodów Roku Norwidowskiego w Warszawie. Inspirował on szereg działań, szczególnie na Mazowszu, w miejscu urodzenia Norwida.²

Patronat nad obchodami Roku Norwidowskiego objął prezydent Rzeczypospolitej Aleksander Kwaśniewski. Sejmik Województwa Mazowieckiego w marcu 2001 zajął stanowisko w sprawie obchodów Roku Norwidowskiego. Następnie idea ta została rozpropagowana wśród mieszkańców Mazowsza, a także stowarzyszeń, placówek kulturalnych, naukowych i oświatowych.

Radni Województwa Mazowieckiego uznali, iż należy umieścić Cypriana Kamila Norwida w panteonie patronów Mazowsza, a jego twórczość przypomnieć i szeroko rozpropagować.³

To stanowisko poprzez Urząd Gminy w Bielsku skierowane zostało także do Zespołu Szkół Nr 1 w Bielsku i trafiło do mnie. Jako polonistka Gimnazjum w Bielsku odpowiedziałam na ten apel propozycją zorganizowania uroczystości: Rok Norwida w Bielsku. Już w czerwcu Radzie Pedagogicznej Gimnazjum przedstawiłam plan działań i zwróciłam się z apelem do nauczycieli o włączenie się do pracy.

Rok Norwida w Bielsku obfitował w różnorodne formy pracy z uczniami z udziałem środowiska. Kulminacyjnym punktem obchodów stała się uroczystość o zasięgu powiatu płockiego w dniu 29 listopada 2001 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Bielsk. Piękny obiekt Urzędu Gminy w Bielsku był przestrzenią zdarzeń, które zapoczątkowały czteroletnią kampanię promującą Cypriana Kamila Norwida na Patrona miejscowego gimnazjum.

¹ Kuncewicz P., „Patroni trzeciego tysiąclecia”, Aneks Trybuny nr 120, wrzesień 2000

² „Rok Norwidowski 2001 na Mazowszu”, Komitet Inicjatywny Obchodów Roku Norwidowskiego, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, Warszawa 2003.

³ Stanowisko nr 4/01 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2001 roku w sprawie Obchodów Roku Norwidowskiego.

W sali konferencyjnej w listopadowe przedpołudnie 2001 r. prowadząc uroczystość wypowiedziałam po raz pierwszy słowa:

Imię Norwida może pozostać z nami na zawsze, ponieważ w przyszłym roku będzie oddane do użytku nowe Gimnazjum w Bielsku. Może nadamy mu imię Norwida?

W kwietniu 2004 r. w tej samej sali konferencyjnej Urzędu Gminy w Bielsku podczas XVI Sesji Rady Gminy Bielsk jako radna gminy wygłosiłam przemówienie uzasadniające podjęcie uchwały nadającej imię Cypriana Kamila Norwida Gimnazjum w Bielsku oraz apel do Rady Gminy Bielsk w sprawie Patrona.

Od tego dnia Gimnazjum w Bielsku nosi imię Norwida.

Wszystko, co zdarzyło się od listopada 2001 do kwietnia 2004 r. w związku z kampanią promującą Cypriana Kamila Norwida na patrona szkoły, mogę nazwać budowaniem pomnika Norwidowi.

Kampania promująca tego genialnego twórcę z założenia musiała zawierać elementy oryginalne, bogatą treść oraz ciekawe formy i środki. W czasie jej trwania uzyskałam tytuł nauczyciela dyplomowanego w lipcu 2002 roku. Jednym z wymagań kwalifikacyjnych było między innymi udokumentowanie własnego projektu. W moim przypadku był to projekt: „Rok Norwida w Bielsku”.

Ponadto na studiach podyplomowych – kierunek organizacja i zarządzanie oświatą w czerwcu 2003 r. napisałam pracę na temat „Promowanie Norwida na Patrona Gimnazjum”.

Jak wypromować Norwida na Patrona?

To pytanie ciągle towarzyszyło mi w działaniach składających się na kampanię promocyjną.

Dzisiaj towarzyszy mi ciągle zadawane pytanie: „Jak wypromowała Pani Norwida na Patrona?”

Celem tej publikacji jest próba rzeczowej odpowiedzi na to pytanie. Mam na uwadze upowszechnienie pomysłów i form działania, jakie złożyły się na skuteczną kampanię promocyjną postaci Norwida i jego dzieła w środowisku szkoły i gminy. Zgodnie z wytycznymi awansu zawodowego nauczycieli (mianowanego i dyplomowanego) należy dzielić się doświadczeniami zawodowymi oraz zjednywać partnerów w środowisku okołoszkolnym, co niniejsza kampania prezentuje i może stanowić przykład dla podobnych działań. Następnie należy podkreślić, iż publikacja ta dla środowiska stanowić może czynnik inspirujący i integrujący wokół osoby Patrona. Ponadto wynika także z potrzeby nieustannego popularyzowania Norwida, bo Patron promieniować będzie swą wielkością tym bardziej, im bliżej będzie znany.

Wskazać w tym miejscu trzeba, że promowanie Norwida – Patrona to jednocześnie promowanie kultury Mazowsza i Europy poprzez uniwersalne dzieła tego pisarza, artysty i myśliciela.

Książka składa się z kilku części.

Pierwszą część wypełnia opis kampanii promującej Norwida na Patrona gimnazjum w okresie 2001 – 2004. Udział lokalnych mediów w wypromowaniu Norwida na Patrona jest znaczący, a nawet odważyć się postawić tezę, iż zdecydował o sukcesie wypromowania. Opis i analiza przekazów medialnych znajduje się w tej części wydawnictwa.

Rozdział drugi mieści ważniejsze wypowiedzi o Norwidzie. Jest to zapis referatów prof. Zbigniewa Sudolskiego z Uniwersytetu Warszawskiego, mgr Danuty Rychlewskiej z Towarzystwa Naukowego Płockiego, które wygłoszone zostały w Bielsku. W tej części Czytelnik pozna prace gimnazjalistów nagrodzone w powiatowym konkursie literackim w kategorii przemówienie okolicznościowe i interpretacja wiersza.

W części trzeciej znajdują się wiersze młodzieży gimnazjalnej skupionej w okresie 2002 – 2003 w organizacji szkolnej Stowarzyszenie Młodych Poetów im. Cypriana Norwida w Gimnazjum w Bielsku.

Aneks z wyborem dokumentów z kampanii: pisma, fotografie, publikacje prasowe itp. znajdzie czytelnik w czwartej części, jako dopełnienie całości. Scenariusze z trzech kluczowych wydarzeń kampanii o charakterze masowym, dwa z nich dostępne są także w wersji filmów DVD, są w założeniu autorki nie tylko zapisem historycznym, a mogą służyć jako podstawa do kolejnych realizacji wydarzeń szkolnych i środowiskowych, i nie tylko tam, gdzie Norwid jest Patronem.

W taki oto sposób w możliwym dla mnie stopniu, siłą rzeczy niewielkim, składam hołd Norwidowi tą publikacją. Mam świadomość, że nie wszystko zostało uczynione dla tego twórcy. Wielkim miłośnikiem Norwida był Ojciec Święty Jan Paweł II, o czym dowiadujemy się między innymi z homilii wygłaszanych podczas pielgrzymek do Polski. Papież na długo przed rokiem 2001, w którym Norwid został uznany czwartym wieszczem, posługiwał się tym mianem odnosząc się do ulubionego twórcy.

(...) Duch ludzki żyje prawdą i miłością. Stąd rodzi się także potrzeba piękna. Powiedział poeta: „Cóż wiesz o pięknie...? Kształtem jest Miłości” (C. Norwid, *Promethidion*. Bogumił, w. 109) Jest to zaś miłość twórcza. Miłość, która dostarcza natchnienia. Dostarcza najgłębszych motywów w twórczej działalności człowieka. Jednakże daleko tutaj idzie Norwid, gdy mówi: Bo piękno na to jest, by zachwyciło do pracy – praca, by się zmartwychwstało” (tamże, w. 185 – 186). Jakże daleko idzie nasz „czwarty wieszcz”. Trudno się oprzeć przeświadczeniu, że w słowach tych stał się jednym z prekursorów Vaticanum II i jego bogatego nauczania. Tak głęboko umiał odczytać tajemnicę paschalną Chrystusa. Tak precyzyjnie przetłumaczyć ją na język życia i powoła-

nia chrześcijańskiego. Związek między pięknem – pracą – zmartwychwstaniem: sam rdzeń chrześcijańskiego być i działać, esse et operari (...).⁴

Składam w tym miejscu podziękowania wszystkim osobom, które współpracowały ze mną w kampanii promującej Norwida oraz tym mniej licznym wspierającym mnie słowem i dodającym otuchy w trudnych momentach.

Największą inspiracją do zajmowania się Norwidem był dla mnie Ojciec Święty Jan Paweł II. Od niego uczyłam się i nadal uczę umiłowania Norwida.

Papież Jan Paweł II z Mistrzów Romantyzmu najbardziej kochał Cypriana Kamila Norwida. Z wielu Jego wypowiedzi odczytałam, iż przedkłada tego poetę nad innych ze względu na jego chrześcijańską postawę, zdolność dotarcia do istoty wiary, a przede wszystkim za uwagę, jaką poświęcał człowiekowi jako myślącej i czującej jednostce.

Od Norwida między innymi Karol Wojtyła nauczył się miłości do ojczyzny, miłości, która nie skurczyła się do krótkowzrocznego nacjonalizmu lecz przyczyniła się do zmiany biegu historii na świecie.

Po śmierci Ojca Świętego 2 kwietnia 2005 r. świat pograżył się w żałobie. Los zrządził, że w tym czasie nastąpiło wydanie niniejszej książki. Tym goręcej dziękowałam za dar wielkiego pontyfikatu Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, a najbardziej dziękowałam za Norwida.

Wioletta Żórawska

⁴ Msza Święta, Wrocław, 21 czerwca 1983. „Homilia Ojca Świętego” [w:] „Jan Paweł II w Polsce, przemówienia i homilie” Warszawa 1989, s. 431.

POSŁOWIE

Zadałem sobie pytanie: „Jaką prawdę, spośród tych najistotniejszych dla odrodzenia Polski, pragnąłby Norwid dzisiaj rozjaśnić Polakom?” Po chwili głębszego zastanowienia bez jakichkolwiek wątpliwości wybrałem patriotyzm. Norwidowe rozumienie patriotyzmu wybrałem dlatego, że Norwid w wyznawanym przez siebie systemie wartości na pierwszym miejscu stawiał prawdę i, nie tylko symbolicznie, niektóre ze swoich listów podpisywał w bardzo wymowny sposób – „sługa prawdy, Cyprian Norwid”, a także dlatego, że podobnie jak to Marian Dobrosielski napisał w swej książce – „Cyprian Norwid – Myśli o Polsce i Polakach”, jestem przekonany, że „w całym piśmiennictwie polskim nie ma lepszego i pełniejszego wzorca patriotyzmu aniżeli ten, jaki dał nam Norwid”.

Na Norwidową koncepcję patriotyzmu składa się wiele rozmaitych elementów, spośród których najistotniejszymi są prawda i swoiście rozumiana miłość ojczyzny. Norwidowy patriotyzm to umiłowanie Polski w pełni prawdy o Polsce i Polakach, to umiłowanie Polski przy znajomości jej historii, która jest „nie tylko wiedzą, ale siłą nawet”, i z zachowaniem tradycji narodowej, co przyczynia się do moralnego scalenia narodu i zachowania ducha narodu. Norwidowy patriotyzm to – umiłowanie Polski mimo świadomości wad i zalet Polaków i polskiego społeczeństwa w pragnieniu stałego doskonalenia się i kształtowania coraz lepszej Polski. To właśnie owo połączenie miłości ojczyzny z prawdą i z warunkującą żywotność i siłę tej prawdy – jawnością a także z humanistycznie rozumianą pracą i sztuką nadaje Norwidowej koncepcji patriotyzmu ów uniwersalny i humanistyczny wymiar i ową tak bardzo cenioną przez niego oryginalność.

Poznawać prawdę, „walczyć prawdą i dla prawdy”, dawać świadectwo prawdzie, służyć prawdzie i rozjaśniać prawdę – to kwintesencja życia i twórczości Norwida. W swym umiłowaniu prawdy i w swym głębokim dla niej szacunku Norwid z naciskiem podkreślał i przypominał, że „nie dość prawdy się dorobić, trzeba ją jeszcze obrobić i obronić, i piersiami zastawić, i pieczęć swą położyć jej na piersiach”.

W tym dorabianiu się prawdy, w jej obronie i właściwym obrobieniu Norwid pierwszoplanową rolę przypisał jawności oraz właściwie rozumianej krytyce, a zwłaszcza wolności słowa i postawieniu społeczeństwa w „powietrzu swobodniejszym”.

Poznawanie i rozjaśnianie prawdy o narodzie polskim, o jego słabościach i wadach, ale także o jego zaletach, aspiracjach i dążeniach

uważał Norwid za podstawę naszego patriotyzmu, naszego stałego dążenia do naprawy nas samych – a przez to samo naprawy Rzeczypospolitej za najwyższy obowiązek patriotyczny każdego Polaka.

Piotr Rotkiewicz

Spółeczny Komitet Budowy Pomnika Norwida w Warszawie

Wioletta Żórawska – polonistykę studiowała na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w latach 1987-1991. Studia podyplomowe – dziennikarstwo ukończyła na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1994-1996. Uczy języka polskiego w bielskim gimnazjum. W latach 2001-2004 wypromowała Cypriana Kamila Norwida na patrona Gimnazjum w Bielsku. Pracuje w Społecznym Komitecie Budowy Pomnika Cypriana Kamila Norwida w Warszawie. Mieszka w Cekanowie koło Bielska.

(...) Wioletta Żórawska, miłośniczka Norwida, pedagog i działacz społeczny, potrafiła swym umiłowaniem poezji Norwida zarazić otoczenie i przekształcić to umiłowanie w ważki ruch umysłowy w swej lokalnej społeczności.

Potrafiła też ten ruch wokół Norwida w swej gminie i w swej szkole interesująco opisać, potrafiła swe doświadczenie pedagogiczne i organizacyjne ciekawie uogólnić. Jest ta książka ważnym dokumentem życia społecznego Mazowsza naszych dni – ale jest też dobrym poradnikiem działania społecznikowskiego, którego nigdy za wiele.

*Grzegorz Wiśniewski
Instytut im. Adama Mickiewicza w Warszawie*

(...) Z powodzeniem po książkę „Bielski Norwid” sięgać mogą nauczyciele sztuki, poloniści, wychowawcy zarówno na lekcjach dodatkowych jak i zajęciach z zakresu kultury słowa. Znajdą tu scenariusze imprez masowych zrealizowane przez gimnazjalistów. Z tych materiałów skutecznie skorzystają osoby poszukujące sposobu na przybliżanie uczniom Norwida (...).

Fragment wypowiedzi autorki w programie „Poranny Gość Katolickiego Radia Płock” z dnia 25 lutego 2005 r.

ISBN 83-903134-4-8

9 788390 313443 >